

TONI GÜELL

Elefants

Premi Mercè Rodoreda 2024

ÒMNIUM

Empúries

Toni Güell

Elefants

Premi Mercè Rodoreda 2024

Editorial Empúries
Barcelona

Elefants ha obtingut el 27è Premi Mercè Rodoreda de contes (2024), atorgat per un jurat format per Joana Masó, Guillem Miralles, Manel Ollé, Marina Porras i Clàudia Rius.

Primera edició: febrer del 2025

© Toni Güell Ayza, 2025

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialemipuries.cat

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B. 1.842-2025
ISBN: 978-84-19729-72-9

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

TAULA

L'aigua calenta	11
El consell	33
Les ciutats i els capricis	39
L'ordre dels factors	57
Una mena de més enllà	77
Delectació	91
El Pont del Petroli	107
El pati	137

—I a vostè per què el premien?

Fregant-se, feixugament, les mans suades als camals dels pantalons, girant el coll amb la laboriosa lentitud dels moviments a manovella, Josep Taberner i Raspall es tomba cap a la noia. El front perlat, empallidit tot ell malgrat la pell colrada, en aquell bocí de temps i atenció que és capaç de dedicar-li intueix que fa cara d'espavilada, i aconsegueix balbucejar:

—Per tot, per tot una mica, maca.

I quan, a càmera lenta i temerosa, torna a encarar-se al pati de butaques, una convulsió subtil a l'arc de les celles indica que ha tornat a esgarriar-se-li la mirada.

La veu m'ha sonat escanyada, pensa, maldant per concentrar-se. Haurà d'estar atent a recuperar, quan el convidin a parlar des del faristol, el tro gutural amb què se sol expressar. Se li acut, mentre treu el mocador de butxaca per eixugar-se la suor del front, que aquesta mossa deu ser una emprenedora de caràcter i, a més, li ha semblat ben plantada. Però no pot aixecar la vista de l'intrús, així li ha sortit d'anomenar-lo, i ara tant li fot la resta. No pot deixar de petja les evolucions insospitades d'aquest ésser en-

tre les persones que ja atapeeixen l'auditori on se celebrarà la gala.

Aquest carai de gala. Mira que havia arribat a fer-li una certa il·lusió. Perquè si hi ha algú que es mereixi un premi a la trajectòria, és ell. Els de l'edat d'aquesta noieta, per moltes hores que facin, no tenen ni idea del que és tota una vida d'escarrassar-se a muntar un imperi de gasolines del no-res. Els joves emprenedors d'ara manegen variables, recursos que aconseguixen a distància, models de negoci que gairebé te'ls pots descarregar de la xarxa. Treballen molt, ho reconeix, però ell s'ho va fer tot, hi va haver una època en què literalment ho feia tot, conduir el camió, demanar els calés a la caixa d'estalvis de la comarca per a la primera estació de servei, empassar-se l'esglai de les hores esperant que qualsevol cosa amb rodes alentís la marxa i es desviés cap al seu migrat tinglado, en una carretera local entre dos pobles de segona fila del Vallès que aquesta nana no deu conèixer de res, a menys que sons pares hi tinguin casa per alguna raó. Encara es veu a si mateix en aquell temps, ho recorda mentre observa amb deteniment l'intrús i les seves orelles desproporcionades, els ulls petits i somnolents, les potes com troncs, les peülles exagerades; encara s'hi veu, valorant la ubicació de la segona estació de servei, a l'altra punta de la comarca, que li deien que no funcionaria perquè quedava darrere d'aquell revolt tan tancat; i després la tercera, ja al Bages, i la quarta a l'Anoia, i anys més tard, havent obert benzineres per tot Catalunya, fent el salt a Espanya, i després a Portugal, i al sud de França. Aconseguir tot el que he aconseguit, es diu, i que avui, en aquest escenari, convocat per rebre el que segurament serà l'últim reconeixement

que em vulguin dedicar... que justament avui hagi de començar a veure, o a creure que veig, una cosa que no pot ser, una visió vinguda de qui sap on, un miratge, una al·lucinació, un estrany...

Taberner, el primer a la petita llotja de guardonats que els organitzadors de l'acte han disposat a l'escenari, arronssa les cames per deixar passar encara un altre premiat, l'últim d'arribar, un home de mitjana edat que li encaixa la mà i li expressa la seva admiració, i a qui ell mig empeny amb la mà lliure per almenys treure-se'l del davant, perquè, per on deu haver pujat, l'intrús, per les escales? En tot cas, vet-lo allà dalt, al primer pis, avançant entre el primer i el segon cos de butaques amb aquella mena de caminar flotant, i arribant fins ben bé a tocar de la barana. Taberner inspira fondo, mira d'apedaçar una mica el propi coratge i, per primera vegada des que s'ha llevat, es disposa a dir-s'ho a si mateix. Ha d'atrevir-s'hi, ha de fer-hi front. Serà bo que pronunciï la paraula. Potser no en veu alta, per no aixecar sospites, i amb una mà es mig tapa la boca per amagar el xiuxiueig entre dents. Però Josep Taberner i Raspall s'ha passat la vida etzibant, engegant, clamant més que no pas dient, no està acostumat a modular la veu i per tant són tots els altres premiats, tots quatre sense excepció, els que es giren sobtadament cap a aquell home impecable, corpulent i bru de pell però alhora esblaimat, quan, sospirant amb els ulls fets en algun punt del primer pis, deixa anar, amb la ranera que el distingeix des que un dia, fa molts anys i per accident, va empassar-se mig glop de gasolina:

—Un elefant, Pep. Càgon la puta d'oros. Un collons d'elefant com una casa.

Mentre els assistents acaben d'acomodar-se a les prop de set-centes butaques de l'auditori, l'home que ha de recollir l'ovació més llarga de la jornada es mira un paquiderm inexistent que ja ha tornat a la platea i que hi deambula brandant la trompa cap a un costat i cap a l'altre, com si imités la busca d'un rellotge, pensa Taberner, com si l'animal, amb aquest gest, marqués el compàs de la seva existència misteriosa, potser per perseverar com a visió una estona més. Fins quan? I per què el veu?, es pregunta, consternat, encara una altra vegada. És impossible que sigui perquè avui li fan un homenatge. Fa deu, vint anys no paraven d'atorgar-li premis d'associacions empresarials dels dos vallesos, d'escoles de negocis de Barcelona, de publicacions econòmiques d'abast estatal. Després, la pressió dels ecologistes i la incomoditat amb els combustibles fòssils el van relegar a un cert ostracisme. Però havien fet tard, ja ho tenia tot guanyat i la notorietat van acabar d'assegurar-l'hi els mitjans catalans, espanyols i fins i tot algun de sectorial de tirada europea, quan, com ell havia previst, una petroliera multinacional va comprar-li l'empresa, les benzineres, els camions, el mobiliari de les oficines... fins i tot els bolígrafs va intentar que constessin al contracte. Sí, aquest serà l'últim premi, es diu Josep Taberner i Raspall mentre els seus companys d'escenari conversen despreocupats i, just davant d'ells, un animal immens puja pesadament la llarga rampa que creua la platea de banda a banda per donar accés al proseni. El Gallardo i l'Avellanet, vells amics a qui va fer guanyar molts diners en el seu moment, li han procurat

aquesta ocasió, han vençut les resistències que calia vèncer dins de la patronal de patronals de Catalunya, i d'aquí que avui torni a ser davant de tothom, i demà a les cròniques periodístiques de l'acte. Pep, tu et mereixes això i més, li van dir quan els va demanar si creien que podien moure fils.

Però hi tinc el cul pelat, en aquesta mena de coses, es diu. El caràcter assenyalat d'aquesta jornada de cap manera pot haver esperonat l'aparició de l'animal, que ara veu a la seva esquerra, tot just a dos o tres metres, plantat al bell mig de l'escenari. L'elefant s'enretira mínimament per deixar passar el Badina, el periodista cèlebre i llarguerut, que se'ls acosta i els posa en situació. Ell farà de mestre de cerimònies, primer farà pujar el president de l'organització, hi xerrarà una mica i després els anirà cridant un per un per fer-los entrega del guardó i per plantejar-los, finalment, una pregunta que serà la mateixa per a tots:

—La pandèmia, l'escalfament global, la sequera, els incendis de sisena generació... aquesta sèrie d'esdeveniments, han transformat els valors de l'opinió pública? Fins on arriba el canvi d'hàbits dels consumidors?

Vet-ho aquí, es diu Taberner. El Gallardo i l'Avellanet ja el van advertir que, en la negociació amb la patronal, els de la comissió de sostenibilitat havien exigit, com a compensació davant d'un nom que trobaven «extemporani», que a tots els premiats se'ls fes parlar d'ambientalisme. De «valors». Però està bé i, novament, tant se li'n dona. Mentre el Badina resol un dubte al nano a qui reconixeran en la categoria de millor spin-off tecnològica, Taberner només té ulls pel paquiderm, que baixa cap al pati de butaques com si anés a buscar la seva. I torna a sen-

tir aquella fiblada d'afecte, gairebé de tendresa, que ja ha sentit aquest matí, barrejada amb un espant d'infart, quan l'ha vist per primera vegada.

Ha estat quan esperava que la Fermina fes passar el periodista que venia a entrevistar-lo per a la web de la patronal. Que m'ho facin tot en un sol dia, que no m'empastifin la setmana, els va dir a aquell parell, i el periodista, a les nou en punt, ha picat al timbre. Taberner s'ha col·locat a la tribuna, el millor lloc per les fotografies i per impressionar els periodistes, que, d'aquesta manera, per arribar fins a ell han de recórrer mig pis: una quinzena de metres de passadís i encara creuar tota la sala. La Fermina tenia la porta del replà oberta, i els grinyols rítmics de l'ascensor modernista, que aquests dies torna a amenaçar amb espatllar-se, trencaven la quietud de la casa quan Taberner, per matar el temps, ha aprofitat que era davant dels finestrals per fer el que fa cada matí quan són al pis de Barcelona: un cop d'ull vigilant a fora, una comprovació ràpida que en aquell tram del passeig de Sant Joan tot segueix al seu lloc. El que ha passat és que, aquesta vegada, en lloc de la tranquil·litat de l'escenari habitual, el que n'ha tret de mirar allà baix ha estat l'estupor de descobrir-hi un elefant de dimensions notables.

Se'n recorda bé. L'animal es movia amb naturalitat entre els vianants i en un primer instant Taberner ha volgut trobar-ho pintoresc; potser s'havia escapat del zoo, o no, devia ser cosa d'aquest ajuntament d'esquerres, que a vegades talla carrers i hi organitza xarlotades. Fins i tot ha badat la boca per avisar la seva dona, que fa anys que repeix com un lloro tots els mantres de l'emergència climà-

tica, ell sospita que per fastiguejar-lo, i es mira tots els documentals que pot sobre les catàstrofes imminents i les espècies en perill d'extinció; mira, Neus, que això et farà gràcia. Per sort, ni tan sols havia començat a pronunciar la frase quan una ombra de dubte l'ha aturat. Llavors, buscant una explicació alternativa que potser ja sabia que no existia, per uns segons ha sospesat la possibilitat que, en el dia que rebia un premi a la seva carrera empresarial, algun grup ecologista, com ara aquella gent dels Pirineus que li fotien enlaire totes les inauguracions de benzineres a banda i banda de la frontera, hagués portat l'animal fins davant de casa seva per sotmetre'l a una forma innovadora d'*escrache*. Però a part de l'elefant, al passeig només hi havia cambrers que muntaven terrasses, veïns lliurats al ritu matinal del quiosc i la fleca i un parell de corredors abnegats. L'absència dels activistes i els seus megàfons, coloraines i pancartes ha estat, així, el preludi d'una altra constatació, més muda, més transparent, més fonda: cap de les persones que eren al carrer reaccionava a la presència del foraster. En aquell moment, Josep Taberner i Raspall ha entès que l'elefant que caminava pel passeig de Sant Joan en la llum diàfana d'un matí de primavera era només a la seva mirada.

Un globus d'adrenalina li ha crescut de cop dins l'estómac, i s'ha sentit tot cobert de suor freda. La conversa convencional entre la Fermina i el periodista ja s'acostava pel passadís, i en els segons que li quedaven ha volgut contemplar, en la distància, aquelles orelles hipertrofiades, abandonades a la lògica desfermada del cartílag, que li fan pensar en les orelles d'alguna gent gran; i els ulls petits i foscos, i sobretot cansats; i les peülles forassenyades. I la

trompa, alhora pesant i lleugera, que explorava les formes rectilínies de la parada d'autobús; i l'ombra, a aquella hora encara allargada. Tot això, amb molta més nitidesa que la carrosseria del taxi que passava cap a la banda de mar, que l'escorça del castanyer que es dreça majestuós allà davant o que la pell rugosa de l'asfalt tot just renovat.

A l'auditori tothom és al seu lloc, i s'ha fet el silenci. Els pèls del llom de l'elefant, continua recordant Taberner, eren curts i gruixuts; de fet, si fixa els ulls en l'intrús pot intuir com s'aixequen sobre una pell grisa i dura que en alguns punts de la seva anatomia es torna lluent, sobretot ara que l'elefant s'acosta novament a l'escenari, on la llum de la sala cau més esplendent. I, com aquest matí a la tribuna, sent que l'animal desperta en ell una estima, un afecte, i té la impressió que és allà perquè espera alguna cosa, un avís, una indicació, com si es cregués convocat a enllestir alguna missió i mentrestant es limités a fer temps.

La il·luminació de l'auditori afluixa fins que tot l'espai queda en penombra. Una música triomfal esclata i es dispara un focus boig que mou un cercle de llum amunt i avall de l'escenari com buscant el Badina. Finalment el troba, la música s'estabilitza i comença l'acte.

Fa unes hores, pensa Taberner, el que començava, a casa, era l'entrevista. Asseguts a la tribuna, les preguntes del periodista, més o menys pactades, sonaven amables, però ell, en les respostes, tot i que se les havia preparat i encara que està avesat a donar entrevistes, vacil·lava. Mentre el Badina captura l'únic feix de llum de la sala i de passada tota l'atenció del públic, el convidat de més pes de la gala torna a veure's, aquest matí, atrapat en un ter-

reny de joc que, paradoxalment, en tots els sentits no podia donar-li més avantatge. Regalat, a casa, amb un interrogatori benèvol, no podia evitar llançar cap al carrer llambregades furtives, obliqües, ridículament dissimulades. La seva actitud d'adolescent tímid havia entendrit l'entrevistador, que, desconeixent el caràcter tempestuós de l'home que tenia davant, havia vellutat la veu per confortar-lo. La qüestió, però, era que allà fora l'elefant pujava i baixava de la vorera, indecís, que s'acostava a fitar una anciana que descansava en un banc de la franja enjardinada del passeig, que aixecava la trompa al pas de l'autobús de línia D50.

Taberner se'l continua mirant mentre l'animal, al seu torn, observa alternativament ara el públic, ara el Badina, que parla i parla. Podria ser qualsevol dels elefants dels documentals de televisió amb què ell i la Neus s'endormisquen les tardes del cap de setmana. Val a dir que aquest sembla més despert, com si entengués el que s'està dient aquí o com si en certa manera ja estigués fet a la vida urbana. Però Taberner s'adona que el que està pensant és grotesc. I l'electricista un torbament travessat de ràbia. I li ve a la ment que aquest matí, a la tribuna, a mitja entrevista, s'ha sorprès a si mateix i ha sobresaltat el periodista amb el rampell d'aixecar-se, obrir el finestral i quedar-se palplantat mirant enfora, cap a la calçada. L'operació, pensa ara, obeeix a una intuïció pueril: que potser si l'observava a ull nu, i no a través dels vidres, l'elefant tindria l'amabilitat d'evaporar-se. Però l'embalum immens i gandul havia seguit allà, estranyament coordinat amb la resta de volums que transitaven pel passeig de tal manera que ni hi col·lionava ni interferia en els seus camins.

Sí que hi ha hagut, però, un moment que ha pensat que se'n deslliurava. Ha estat cap al final de l'entrevista, quan el nano li preguntava per la negociació amb la petroliera. Li ha semblat que l'intrús desapareixia passeig amunt. Taberner, en el que ara entén que ha estat un altre gest brusc que deu haver acabat de desconcertar el sofert periodista, fins i tot s'ha girat cap al costat de muntanya per veure-ho millor: l'animal avançava contra direcció pels carrils de l'esquerra del passeig, amunt, amunt, fins que es perdia de vista. L'accés d'eufòria que li ha sobrevingut s'ha traduït en un brot d'explicació mig entusiasta, i amb tota probabilitat ha filat la millor resposta de la xerrada. Poc després, però, l'aclaparament ha tornat a caure-li a sobre com una llosa quan, al fons, provinent del costat de mar, ha tornat a distingir aquell amuntegament de quilos i de carns, avançant al compàs de la seva dansa pausada. L'elefant, com si hagués seguit cap a Collserola i després cap al Vallès i més enllà fins a fer la volta al món per aquella banda, tornava ara, s'hauria dit que satisfet i eixerit, saltant-se tots els semàfors en vermell, manegant-s'ho per no xocar amb cap vehicle, amb cap vianant, amb cap de totes aquelles persones que tenien la immensa sort de veure al carrer només el que hi havia, i no un...

Taberner ha de fer un esforç per no tornar a renegar en veu alta. Serrant les dents, es diu que, com ha fet als seus establiments amb qui ha calgut, engraparà l'intrús amb les seves manasses i el fotrà fora, o daltabaix, daltabaix d'on no ho sap, del balcó de la realitat, si cal. Des de la penombra en què encara tenen els premiats, colèric, busca l'elefant. A un esguard com aquest sempre l'ha seguit el bram de la seva veu metàl·lica, i tanmateix, en cau-

re sobre l'animal, que divisa davant dels accessos a l'auditori, la mirada de Josep Taberner i Raspall involuntàriament s'amoroseix. Se'n fa creus, però l'abraçaria. I no sap per què li passa.

L'acte ja està en marxa. Asseguts en tamborets i equipats amb micròfons de diadema, en Badina i el president de la patronal xerren i fins i tot arrenquen alguna rialla al públic. A pocs metres d'ells, Taberner comença a afartar-se del seu infern particular, i prova de fer un exercici de prospecció realista. Prefigura el còctel que seguirà l'entrega de premis, i s'hi imagina a ell mateix, glaçat per l'al·lucinació, deslluït a l'hora de saludar coneguts i rebre felicitacions, lívid davant l'intent del seu amic paquiderm de tafanejar amb la trompa el contingut de les copes. No es veu amb cor d'assistir al sopar en petit comitè al qual serà convidat, i el turmenta la certesa que durant la tornada a casa es repetirà la insuportable comèdia d'ara fa una estona, quan, en baixar al pàrquing de passeig Sant Joan, l'elefant era, primer, al costat del cotxe, talment com un guardaespalles; després, esperant-los al carrer, quan han encarat la rampa de sortida i la porta automàtica s'ha obert per mostrar a contrallum una silueta fosca que movia unes orelles com ales; i encara després, per tota la ciutat, encalçant-los a cada semàfor per molt que ell, desoïnt les queixes de la Neus, provés de deixar-lo enrere pel procediment absurd de prémer l'accelerador més i més. Fins que els ha aturat aquella patrulla, i sort que ja hi té una mica la mà trencada amb la guàrdia urbana.

Josep Taberner i Raspall inspira i expira profundament per mirar de calmar-se i de convocar la lucidesa extraviada. A poc a poc va prenent consciència que porta l'intrús dins seu, i que per tant és dins seu on ha de reordenar les peces per entendre d'on ve l'al·lucinació i mirar de desactivar-la. Només així aconseguiria conjurar molts perills: el d'espatllar la seva trajectòria amb un paperot final que quedaria en la memòria col·lectiva; el de veure's abocat, un dia o altre però més d'hora que tard, a una confessió conjugal que fàcilment acabaria resultant llastimosa, que la Neus necessitaria compartir amb els fills i potser amb alguna amistat, cosa que desencadenaria l'espiral de la murmuració i la maledicència i potser la transformació de si mateix, als ulls dels seus, en una mena de desconegut fantasma; tot això per no parlar de la desgràcia d'haver de lliurar-se a la presumpció insuportable dels metges.

Però una intuïció, discreta, humil, li fa veure un raig d'esperança. Si l'animal li desperta aquesta estranya simpatia, si ell, assegut a l'escenari, experimenta fins i tot l'impuls d'aixecar-se i acostar-se-li per acaronar-li el ventre desmesurat, deu ser perquè no és el primer cop que es veuen.

—De què ens coneixem? —mormola sense gairebé moure els llavis, mastegant les paraules, mentre el Badina i el president de la patronal acaben el col·loqui, un aplaudiment omple la sala i l'elefant s'apressa cap als accessos com buscant els urinaris.

Només poden haver-se conegut en el son. És l'única possibilitat.

En adonar-se'n, Taberner sent que ha aferrat un ex-

trem de la corda, com si hagués entrevist una part del que vol treure de l'aigua.

Diuen que en els somnis estraïem el que hem vist durant el dia. Per tant, pensa, és imperatiu recapitular com més aviat millor el que va passar ahir.

El Badina dona pas a un audiovisual que resumeix els mèrits dels cinc premiats de la jornada, i els focus tornen a atenuar-se. Simultàniament, Josep Taberner fa passar a un ritme frenètic la pel·lícula del dia d'ahir davant dels seus ulls interiors.

Com cada divendres, ben d'hora, a les vuit del matí, una manifestació d'adolescents tallava el passeig. Un cop més penjaven cartells per tot arreu mentre cridaven a una rebel·lió ecologista, anticapitalista, planetària, i un cop més la Neus els aplaudia amb el barnús posat des del finestral obert de la tribuna. Després, no res, ell va estar despatxant diverses gestions sense gaire importància des de casa, i cap a la una van sortir per anar al dinar dels Claramunt. Anaven a Gràcia i la Neus va estirar-lo del braç per aprofitar que l'autobús passava just en aquell moment. Feia molts anys que no agafava el transport públic i el va sorprendre molt gratament l'agençament interior del vehicle. Recorda que amb ells va pujar una noia d'aspecte llatinoamericà que parlava per telèfon, amb moltes es, i que ell li va comentar a la seva dona, guaita aquesta immigrant, quin accent tan bonic de Mollerussa.

—Però què dius, home. Que no ho veus que és la Lulú, la noia que cuida l'àvia dels Castro, al quart primera? És guaraní, això que parla.

I es va adonar, contrariat, que efectivament no n'entenia ni una paraula. Taberner mira d'accelerar la moviola:

van baixar a Joanic i es van endinsar pels carrerons de Gràcia. Com que era un dia feiner, hi formiguejaven professionals diversos. Li va cridar l'atenció un ferroveller negre que arrossegava un carro de supermercat ple d'andròmines, va voler alentir el pas per escodrinjar el que viatjava al carro i li va semblar que una de les rampoines recordava un fragment de vitrall, i que una altra, una ampolla embolicada en malla de cordill, tenia un aire de familiaritat amb les Torres dels Apòstols. Mig per riure, va fer-l'hi notar a la seva dona:

—Vols dir que aquest no se'ns endú la Sagrada Família a trossos?

—Mare de Déu, Pep.

No va voler ni que li expliqués el perquè de la broma. Però, de sobte, la llum torna a inundar la sala i el Badina anuncia que ha arribat el moment de fer entrega de la preuada estatueta. No és la que donen a Hollywood, aclareix, però són els Oscars de l'emprenedoria catalana. I crida a l'escenari el conseller d'Economia i Treball, que s'aixeca de la butaca entre aplaudiments i ignora l'elefant, que ara sembla que vol fer d'hostessa al peu de la rampa.

Un cop a l'àtic dels Claramunt, en aquella terrassa tan àmplia i elevada, Josep Taberner es va fer a si mateix la broma de comptar en silenci les agulles de la Sagrada Família, ben visibles malgrat la distància, no fos cas que n'hi faltés una. La Neus, per la seva banda, va explicar que, com cada divendres, havia presenciat la concentració pel medi ambient davant de casa, que havia estat festiva, que tot està canviant. El Joan i la Sira, com sempre, la van convidar a alguna iniciativa de les que comparteixen sense parar per WhatsApp. Aquest cop, li sembla recordar a

Taberner, es tractava d'una batuda per recollir plàstics en un parell de platges de Sant Pol de Mar. Però no va passar res de remarcable durant el dinar. I ves, ara que hi pensa, durant el trajecte de tornada potser sí que va veure una cosa que li va semblar estranya: set o vuit cotxes d'època, preparats, segons s'anunciava en uns avisos, per a la Festa de Primavera de la Vila de Gràcia. Impecables, llam-pants...

Taberner queda garratibat: acaba de veure's, en el somni, al volant d'un d'aquells bòlids. El descapotable de color caqui i parafangs ostentosos. En el mateix moment la sala prorromp en una ovació. El Badina acaba de cridar l'home de mitjana edat, que s'aixeca a l'extrem de la filera de premiats i per creuar l'escenari ha de mig saltar per sobre les cames de Taberner, que cavil·la amb els ulls oberts com unes taronges.

Els cotxes. Com anava, tot plegat? Com anava? Josep Taberner i Raspall no aconsegueix recuperar més que un aiguabarreig d'imatges desiguals. Però ha ensopegat el fil del somni i l'estira: ha somniat... que la Neus, tibant-lo del braç, el feia baixar a la manifestació dels divendres i, un cop allà, sense saber com ni per què, esdevenia un activista del món natural, però n'esdevenia un líder, com sempre ha estat en tots els àmbits dels quals ha format part. Estupefacte, Taberner es veu, difuminats els contorns de les formes i del temps, seguint el propòsit dels altres, però amb el seu propi cos i la seva pròpia energia; convertint, amb les seves mans, els cotxes d'època en vehicles elèctrics reciclats; conduint la gernació ingovernable dels ecologistes, tan massiva que omplia diversos carrers, fins al zoo; alliberant tigres, girafes, ocells de plomatges

que un cop fora de les tanques i els habitacles lluien més estarrufats; avançant, finalment, la camisa estripada, foll d'heroisme, fins a la cleda dels elefants. Esbotzant-la, parant-hi una rampa, sortint a cavall del més gros, encapçalant la marxa animal, humana, elèctrica sobre la ciutat, segur que, no obstant, el moviment que empenyia estava destinat a fites encara més altes, al renom i la memòria, a la història perdurable, a una transformació d'abast mundial.

—En definitiva, el món ha canviat. Vostès, això, com ho noten? Fins on arriba el canvi d'hàbits dels consumidors?

El Badina ja ha fet desfilar dos premiats i està enllestint el tercer. Però, per a Josep Taberner, l'ocasió en què ha de tenir lloc el seu propi homenatge resulta ara anodina. La veritable excitació és en aquell desori imperial, en aquell victoriós front d'alliberament climàtic que integrava en el son, per molt que això el sumeixi en la més atordida de les perplexitats. I, reprenent l'arqueologia del somni, recorda que d'alguna manera tots plegats acabaven poblant els terrats de la ciutat, que s'havien guarnit amb garlandes i llums de colors, com en una revetlla de Sant Joan, i que al terrat de casa d'ells hi havien convidat grups tan heterogenis com el dels negres ferrovellers i el de la Lulú i els seus companys paraguaïans. La Neus, entén que des de casa, cantava i tocava el piano, i arribaven fins allà dalt, una mica miraculosament, les notes d'aquella cançó del Sisa, o com es digués a l'època en què la va escriure, i efectivament els convidats anaven arribant, i omplint tot el terrat. Josep Taberner se sentia galàctic, redimit per una redempció universal que l'abastava a ell i

a tothom, i juntament amb altres veïns, i el Joan i la Sira, que havien comparegut amb bosses plenes a vessar de plàstics rescatats del mar, i amb algunes cares conegudes i il·lustres que no acaba de poder perfilar, reunia una mena de comitè revolucionari orientat a salvar el planeta i a exterminar el racisme i el sexisme i altres xacres, perquè Josep Taberner i Raspall no sap engegar una cosa a mitges. I aleshores era quan el somni, de manera brusca, insospitada, es desinflava. Perquè Taberner es veia obligat a plantejar a la resta de membres del comitè els sacrificis que calia assumir per fer la revolució, i el primer consistia a renunciar a disposar d'aigua calenta quotidianament per dutxar-se. En tindrien, però cada tres dies o cada quatre. És curiós, pensa ara, que en els somnis tot pugui difuminar-se tant, i que en canvi alguns detalls sobresurtin amb una precisió tan absurdament exacta. L'aigua calenta. El cas és que aquesta exigència feia que molts dels presents s'aixequessin de taula, que amb mitges paraules anessin marxant, que amb excuses improvisades s'instessin a tornar a parlar-ne aviat. L'activisme, l'ardor del combat, el món nou, s'evaporaven. El cant de la Neus cessava; als ferrovellers, en veure's sols, no els quedava més remei que arregar un estenedor metàl·lic abandonat en un racó i una pica de porcellana trencada i, juntament amb els paraguians capcots, feien cap a casa. Taberner, abocat a la barana del terrat, els veia a tots allunyar-se, allà baix al passeig. L'únic que seguia deambulant pels volts de casa, fidel i disposat, era l'elefant, desconcertat com ell, esclau com ell d'una embranzida escapçada.

—Permetin-me que faci servir una broma que anys enrere es feia amb relació a una altra persona —diu ara el

Badina—. Josep Taberner i Raspall és impresentable, perquè no necessita presentació. Avui tenim el gust i l'honor de fer-li entrega d'un premi que reconeix una trajectòria plena de fites superades.

Mentre s'alça, Taberner afina l'oïda per mesurar la intensitat i la durada d'un aplaudiment que potser no marcarà època, però que a l'elefant el sobresalta. Abstret, estreny mans, posa per a la fotografia, compleix el seu paper a l'auca.

—Senyor Taberner, vostè les ha vistes de tots colors. Què observa, avui, en els consumidors? Com han canviat els seus hàbits? En quina mesura fan de motor, de tractor d'aquesta transformació revolucionària?

Josep Taberner i Raspall observa la nit. Li ha costat trobar la clau del terrat. Potser només hi havia pujat un parell de vegades des que va comprar el pis, ara deu fer uns trenta-cinc anys. Li arriben rialles llunyanes, intueix en un terrat de l'altra banda del passeig la gestualitat d'una celebració. Sent, conscient que no pot ser, que ve a sacsejar-li les fibres el romanent esgarriat d'una música galàctica. Es torna a mirar el mòbil: al xat del grup dels amics de la Neus, del qual ella no l'ha deixat mai donar-se de baixa, hi té escrit el seu primer missatge. El rellegeix amb una barreja de resignació i de malícia.

«Us convido dissabte a casa per llistar exactament què hem de fer cada dia sense excepció per deixar de carregar-nos el planeta d'una vegada».

Prem *enviar*.

I sent una presència voluminosa al seu costat. Em pen-

sava que eres un paquiderm i m'equivocava, mormola, somrient-li amb la impunitat que li atorguen la soledat, la foscor, la volta celeste, l'hora tardana. Resulta que durant anys anàvem errats, i ets un proboscidi, o això he llegit ara. Collons d'animal, càgon els ossos de ton pare.